

**Dvärgstat och ekonomiledare - grannländerna
LIECHTENSTEIN, SCHWEIZ OCH TYSKLAND
KOM MED PÅ SVENSK UTVECKLING RF:S 20 ÅRS JUBILEUMSRESA
24 – 28 april 2025**

Välkommen med på Svensk Utvecklings vår-resa som 2025 går till det centralt i Europa belägna Liechtenstein och grannlandet Schweiz, med en avstickare till Tysklands sydvästra spets.

Liechtenstein och Schweiz är länder med mycket goda relationer sinsemellan; det finns ett tätt nätverk av fördrag som reglerar samarbeten, inklusive tullfördraget från 1923 som gjorde Liechtenstein till en del av Schweiz' ekonomiska område. 1924 införde Liechtenstein också schweizerfrancen som sin officiella valuta. Mer om detta och annat får vi veta under fem vårdagar i det imponerande vackra landskapet.

DAG 1: TORSDAG 24 APRIL 2025

HELSINGFORS – ZÜRICH

Direktflyget med Finnair tar oss klockan 07:55 från Helsingfors för ankomst klockan 09:45 i Zürich.

I Zürich kommer vi att få möjlighet att träffa Anu-Maaria Calamnius-Puhakka från Finsk-Schweiziska Handelskammaren, som ger en kort presentation av deras verksamhet och en inblick i de finsk-schweiziska handelsförbindelserna.

Ett möte med Finlands eller Sveriges honorärkonsul i Zürich är planerad; det slutliga programmet för dagen i Zürich presenteras närmare avresa. Under dagen intar vi en lätt lunch.

På eftermiddagen fortsätter vi från Schweiz till Liechtenstein, vid gränsen stannar vi vid Alte Rheinbrücke Vaduz–Sevelen för en välkomstkål på denna kända bro som förbinder de båda grannländerna.

Ankomna till Liechtenstein checkar vi in på hotellet och avslutar dagen med middag på hotellets restaurang.

DAG 2: FREDAG 25 APRIL 2025

LIECHTENSTEIN politik och ekonomi

Efter frukost börjar dagen med något man inte kan uppleva i många länder: "One hour. One country." Under en timmes busstur och guidning presenteras hela landet. Det är möjligt då landet omfattar 160 km², en yta som är oförändrad sedan 300 år tillbaka. Invånarantalet har fyrdubblats under de senaste 100 åren, och här finns nu 38 000 invånare. Andelen utlänningar är 34%, och de kommer från ca 100 nationer, fast de flesta är från Schweiz, Österrike, Tyskland och Italien. Antalet gränspendlare är också anmärkningsvärt, främst är det schweizare som dagligen arbetar i Liechtenstein, men även tvärtom. Liechtensteins BNP per capita och landets utgifter i relation till BNP visar betydligt bättre siffror än Schweiz och resten av Europa – kanske vi under dagen får några förklaringar till detta.

Vi äter gemensam lunch under turen.

På eftermiddagen planeras ett företagsbesök, till vilket företag bestäms närmare avresa. I Liechtenstein finns ett antal företag som är världsledande inom olika verkstadsprodukter för bland annat byggindustrin, och även medicinsk utrustning och andra högteknologiska produkter finns representerade.

Dagen avslutas med en vinprovning på Hofkellerei Liechtenstein. De furstliga domänerna omfattar förutom den i Liechtenstein även vingårdar i Österrike. Den liechtensteinska furstefamiljen har rötter i olika delar av Europa, och fram till 1945 var det mesta av Liechtensteins kungliga vinodling koncentrerad till områden kring Feldsberg (Valtice) i Tjeckien där familjen tidigare var bosatt.

I dag leds vingodset av Prinsessan Marie von und zu Liechtenstein som är ansvarig för utvecklingen och representationen av de kungliga vinerna medan Stefan Tscheppe är källarmästare.

På kvällen middag på en lokal restaurang innan hemfärd till hotellet.

DAG 3: LÖRDAG 26 APRIL

TYSKLAND – i släkten Bernadottes spår

Efter frukosten start på en heldagsutfärd till tyska sidan av Bodensjön. Bussen tar oss norrut mot staden Konstanz och ön Mainau, den tredje största ön i Bodensjön som omfattar cirka 45 hektar. Öns historia är starkt förknippad med Sveriges rike – allt från det att svensk militär angrep ön 1647 under det trettioåriga kriget till att prins Lennart Bernadotte år 1932 av sin far, den svenske prins Wilhelm, utsågs att förvalta ön.

Sedan dess har Mainaus ägo övergått till Lennart-Bernadotte-Stiftelsen, och inom den har familjen utvecklat en stark och högkvalitativ turism som bidrar till att upprätthålla stiftelsen och ön.

För att bemöta kritiken om släktens historia under nazist-tiden har ett minnesmärke installerats, och även den delen av öns och familjens historia dokumenterats.

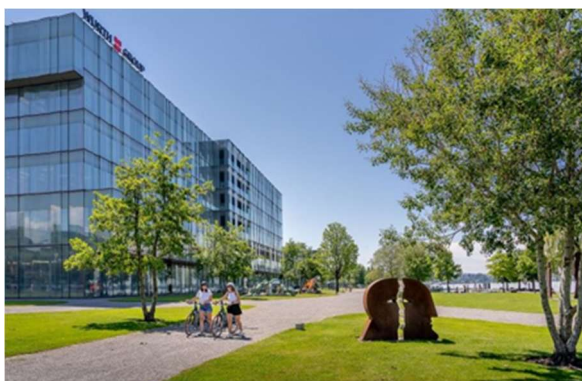
I dag är Mainau känt för sina otroliga trädgårdar men också för sin miljömedvetna inställning till odling. Här finns bland annat en italiensk rosenträdgård, ett arboretum och ett fjärilshus. Vi tillbringar några timmar på blomsterön. Vi får en guidning och äter lunch på restaurangen Schwedenschenke.

Efter besöket till Mainau tar vi oss söderut igen. Vi stannar till i Rorschach på schweiziska sidan, för ett besök till Würth-Haus Rorschach.

Reinhold Würth, född 1935, är en tysk affärsman som vid 19 års ålder tog över sin fars lilla grossistaffär för skruvar och sedan byggde upp den internationella koncernen Würth Group. Han räknas idag till världens 100 rikaste personer. Sedan han på 1970-talet började samla på konst har han införskaffat en samling med över 18 500 verk. En liten del av dem ställs ut i Würth-Haus-Rorschach, där konstutställningen ligger i samma område som koncernens företag inom managementutbildning, finans och logistik. Vi besöker den aktuella konstutställningen och får samtidigt veta mer om hans idéer kring samverkan mellan företagandet och konst.

Efter besök av utställningarna åker vi in till Rorschach, som av en del sägs ha ett mediterrant flair. Rorschach titulerar sig även hamnstad, då det från 1700-talet blev till den viktigaste handelsstaden för spannmålshandlare från södra Tyskland efter att lagerbyggnaden "Kornhaus" uppförts. Vi har ett par timmars tid på för middag på egen hand, kanske längs strandpromenaden där ett antal trevliga restauranger erbjuder sig.

På morgonen checkar vi ut från vårt hotell och tar med bagaget i bussen. Dagen tillbringas med olika aktiviteter och besök i Vaduz, men vi börjar med ett besök till en bondgård. Här arbetar lantbrukarfamiljen med förädling av gårdens produkter, och bland annat erbjuds hemlagad ost och marmelad och egna ägg till den frukost som serveras.

Furstendömets "Skattkammare" fokuserar på föremål i prinsarna av Liechtensteins och andra privata samlares ägo. Utställningen med titeln "Furstendömet, världen och yttre rymden" visar konstverk, historiska vapen och överdådiga presenter som tillhört härskare som prins Friedrich II av Liechtenstein och kejsaren Joseph II av Österrike. Den del av samlingen som tillhör liechtensteinaren Adulf Peter Goop inkluderar delar av en av världens finaste påskäggsamlingar, inklusive det världsberömda Apple Blossom Egg av Fabergé.

Besökare kan också studera månstenar som samlats in av astronauterna ombord på Apollo 11 och Apollo 17 och ta del av historien om hur stenarna kom att resa från månen till Furstendömet Liechtenstein.

Vi får en titt bakom de politiska kulisserna i Furstendömet Liechtenstein, vid besök till Liechtensteins nationalmuseum som belyser den historiska bakgrunden till hur Liechtenstein kom att bli en självständig stat. Vi får även veta mer om prinsarnas roll, gentemot folket och i det dagliga politiska arbetet.

Liechtensteins Parlament, «Landtag» eller «Hohes Haus», har 25 medlemmar. Regeringen består av 5 medlemmar; regeringschefen och fyra regeringsråd. Dagens program kommer att anpassas till vilka möjligheter det finns att besöka Liechtensteins parlament eller möta en av dess parlamentariker.

En inblick i urmakeriets ädla hantverk får man i Vintage Watch Lounge. Under ett "atelier" bekantar besökaren sig med tillverkningen och med vad som är viktigt inom arbetet med kvalitetsklockor.

Vad förknippar man dessutom med Schweiz och Liechtenstein, om inte choklad. Vi kompletterar eftermiddagens program med en chokladprovning.

Mitt på dagen finns det tid för lunch och strövtåg på egen hand i Vaduz centrum.

På eftermiddagen säger vi adjö till Liechtenstein och tar oss under cirka två timmars bussresa mot Luzern i Schweiz.

Inkvartering på ett centralt beläget hotell, och gemensam middag på kvällen.

DAG 5: Måndag 28 APRIL

LUZERN

På morgonen en dryg kilometers promenad till Grand Casino Luzern, där VD Wolfgang Bliem eller en av hans kolleger presenterar spelbranschen och dess utmaningar, bolagets schweiziska kasino-verksamhet och Luzerns Grand Casino, vars spel bedrivs av åländska PAF.

Efter besöket till casinot har vi en guddad stadspromenad genom Luzern, den stad som alla turisthandböcker anser att är ett av de finaste besöksmålen i Schweiz. Den mest fotograferade sevärdheten är Kapellbron, en av två gångbroar över floden Reuss. Kapellbrücke och Spreuerbrücke är unika då de byggdes redan på 1200- och 1300-talen, och Kapellbrücke är den äldsta täckta träbron i hela Europa. År 1993 brann Kapellbrücke och en del förstördes, men bron återuppbyggdes enligt gammal teknik, med vackra, triangulära målningar i taket.

Efter stadspromenaden väntar en trerätters lunch med tillhörande vin på en restaurang i Luzern. Vi hoppas även att få lite tid över för att strosa i de små gränderna med sina *Weinstuben* och boutiques. På eftermiddagen samlas vi igen vid hotellet. Vid 15-tiden lämnar vi Luzern och tar oss till Zürichs flygplats för avresa med kvällsflyget till Helsingfors klockan 19:05 och ankomst till Vanda 22:50.

INFO

Resans pris 2240€ per person, enkelrumstillägg 260€.

Resans pris inkluderar:

Flyg med Finnair Helsingfors – Zürich t/r

4 övernattningsar med frukost på ***+/** hotel (dag 4 hålls frukosten på en bondgård)

turistskatter som betalas till hotellen

4 luncher och 3 middagar med måltidsdryck

bussresor enligt programmet

guide dag 2-4 i Liechtenstein, Schweiz och Tyskland (guidning på svenska eller engelska)

guidning på Mainau, stadsvandring med engelsktalande guide i Luzern

inträden och evenemang enligt programmet

välkomstdrink, vinprovning, chokladprovning

reseledning från Svensk Utveckling

Ingår ej priset: Drycker och tjänster utöver det som nämnts. Reseförsäkring och avbeställningsskydd.

Bokningsvillkor:

Priset gäller vid minst 20 betalande. Anmälningar före den 24 januari.

Anmälningsavgift 400 euro, som förfaller vid anmälingstillfället. Slutbetalning 4 veckor före avresa.

Avbokningsvillkor:

Från den 24.1 avbokningskostnad = anmälningsavgiften

25.1-25.2 avbokningskostnad 35% av resans pris

26.2- 14.3 avbokningskostnad 50% av resans pris

15.3- 02.4 avbokningskostnad 75% av resans pris

efter den 3.4 100% av resans pris

Reservation för smärre ändringar och programmets ordningsföljd.

Anmälningar: Anmälan till resebyrå Axtours med uppgift om fullständigt namn enligt passet, postadress, e-post och mobilnummer till groups@axtours.ax eller per telefon 018-528 063.

FLYGTIDER

24.4.2025 AY 1511 avgång från Helsingfors 07:55, ankomst till Zürich 09:45

28.4.2025 AY 1514 avgång från Zürich 19:05, ankomst till Helsingfors 22:50

HOTELL

Hotel Kommod

Industriering 14, 9491 Ruggell, Liechtenstein <https://www.kommod.li/en/>

Hotell Kommod ligger i rekreationsområdet Ruggell i Liechtenstein, knappa 15 kilometer från Vaduz.

Hotellet är ett businesshotell som erbjuder moderna rum med gratis WIFI, ljudisolerade vägghöga fönster, TV, värdeskåp, badrum med hårfön och upplyst sminkspegel.

I hotellet finns en modern restaurang och gästerna kan njuta av ett glas vin eller en pint öl i hotellets bar, som också serverar små snacks. Konferensrum och affärsfaciliteter finns.

Hotel Flora Ameron

Seidenhofstrasse 5, Luzern 6003, Schweiz <https://www.ameroncollection.com/en/luzern-hotel-flora>

Hotell Flora ligger cirka 300 meter från tågstationen, och ca 150 meter från Kapellbrücke som leder in till gamla stadsdelen. På hotellet finns en italiensk restaurang/bar, gym, 24-timmars reception.

Rummen är utrustade med luftkonditionering, värdeskåp, kaffe/testation, minibar, TV.

Ver 26.11.2025